

ПЕРЕВІРКА УЗГОДЖЕНОСТІ ДУМОК ЕКСПЕРТІВ ПРИ ОЦІНЮВАННІ РИЗИКІВ ДЛЯ ЯКОСТІ ВОДНОГО ВИТЯГУ ПРОПОЛІСУ

Шпичак О. С., Андрюкова Л. М., Фетісова О. Г., Шевченко В. О.

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації НФаУ, м. Харків

Опис проблеми. Зацікавленість дослідників у використанні природних лікарських субстанцій з роками не зменшується. Це обумовлено різними факторами. Сучасні прилади, можливості, підходи дозволяють по-новому підійти до оцінки властивостей, характеристик і поглянути на можливість використання цих субстанцій для створення ефективних, безпечних та якісних ліків. Прополіс, що є одним із найбільш доступних продуктів бджільництва і широко використовується у вітчизняній фармацевтичній промисловості, є типовим представником природних субстанцій з широким спектром терапевтичної дії. Не дивлячись на багаторічні дослідження зі створення різних лікарських форм на його основі, зацікавленість в продовженні таких робіт набуває все більшого актуального значення. Застосування різних технологічних підходів дозволяє отримувати більш технологічні, ефективніші, менш вартісні субстанції, що стає підґрунтям для подальшого їх дослідження і використання. Даною роботою ми продовжуємо дослідження (оцінювання) однієї із стандартизованих субстанцій природного походження – водного витягу прополісу. Попередні наші роботи були присвячені обґрунтуванню цільового профілю якості очних крапель, а також оцінюванню ризиків для якості водного витягу прополісу, що є основною складовою очних крапель. Ці напрямки досліджень є етапами сучасного ризик-орієнтованого підходу, що має назву «Якість шляхом розробки».

Мета дослідження, результати якого надаються в даній роботі, полягала в доведенні правильності отриманої експертної оцінки, що була покладена в основу обраних методів загального оцінювання ризиків (ЗОР).

Результати дослідження. Для випадків, коли використання статистичних чи розрахунково-аналітичних методів не є можливим, досить широко застосовуються методи з використанням результатів досвіду й інтуїцією, тобто евристичні або методи експертних оцінок. На кожній стадії ЗОР доцільним є комплексний підхід із застосуванням сучасних методів, більшість з яких базується на думці та/або оцінці експертів. До виконання ЗОР для якості водного витягу прополісу були залучені підготовлені в сфері управління ризиками 6 фахівців, з яких 4 особи брали участь як експерти. Основною вимогою до участі в якості експертів є їх компетентність – обізнаність у питанні технології отримання витягів з прополісу і наявність досвіду застосування цих витягів при створенні лікарських препаратів. Забезпечення ефективності їх роботи, тобто отримання правильних експертних оцінок в умовах надійного консенсусу, підтверджувалося статистично із використанням математико-статистичних методів та комп'ютерних програм обробки експертної інформації при оцінюванні ризиків. Дві групи експертів висловили своє судження за допомогою системи рангів про вплив факторів ризиків 1-го, 2-го і 3-го порядку, що були визначені для 9 категорій на побудованій діаграмі Ішикави, результати чого надані у нашій попередній роботі. Для оцінки узгодженості думок груп експертів був використаний коефіцієнт рангової кореляції – критерій Спірмена. Висновок на підставі розрахованого коефіцієнту рангової кореляції був зроблений із використанням границь для оцінки за спеціальною шкалою для коефіцієнтів рангової кореляції, що дозволило визначити міру узгодженості думок експертів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Розрахункова величина коефіцієнту Спірмена складає на рівні 0,8, що вказує на добру/сильну узгодженість думок експертів та є статистично значимою ($\alpha < 0,05$). Подальші наші дослідження будуть спрямовані на проведення кількісного аналізу ризиків для якості водного витягу прополісу.